

SZAKIRODALOM.

A magyar tudománypolitika alapvetése. Szerkesztette : *Magyary Zoltán.* Budapest, 1927. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. N. 8-r. VIII., 628 l., 46 melléklet.

A tudományos élet, mint minden fejlődő organizmus, bizonyos határokkal van körülvéve. S ha bármennyire is összefolynak az egyes tudományszakok, s egy hatalmas egységet alkotnak, mégis különálló részeket, önálló korszakokat választanak ki önmagukból. A magyar tudományos élet egy lezártnak tekinthető egységét képviseli ez a hatalmas munka. Nemzetünk szellemi életében is eljutott egy olyan határhoz, honnan mintegy 800 év távlatában szemlélheti kulturális fejlődését. Tudósaink, mint egykor a nagy francia enciklopédisták, szövetkeztek speciális tudományáguk fejlődésének és jelen állásának megírására, hogy ezzel bemutassák a magyar szellem történetét, a magyar ész teremtő munkáját.

A hatalmas összefoglaló munka érdeme kettős : nemcsak propaganda, de egyúttal belső áttekintés és célkitűzés is arra nézve, hogy mi volt eddig és főleg mi kell még. A mű írói a magyar tudományosság jelenlegi képviselői s ennél fogva a speciális tudományszakokról azok legkiválóbb és leghivatottabb művelői írták meg szaktudományuk mai állásának eredményeit. Kár, hogy esztétikai kultúránk fejlődésének ismertetése kirekedt a nagy mű kereteiből, noha e téren is egy ERDÉLYI János, GREGUSS Ágost, BEÖTHY Zsolt és ALEXANDER Bernát működésével dicsekedhetünk. Az egyes rész tudományok ismertetései közül kiemeljük a tisztán könyvészeti jellegűeket. Ezek közül a múzeumokat, könyvtárakat és levéltárakat általános szintézisben ismertető tanulmány a történeti fejlődés bemutatásával és a jövő feladatainak megállapításával, illetőleg célkitűzésével, a bibliográfiai rész adatainak helyes szempontok szerinti rendszerezésével nyújt bőséges tájékozódást a bibliográfia fejlődésére és tárgykörére vonatkozólag. A könyv gazdag illusztráció-anyaga a magyar tudomány művelőinek, az egyes szakok egyetemi professzorainak és a tudományos intézeteknek képeit nyújtja.

Amint egy előkelő szépirodalmi folyóiratunk helyesen megállapí-

totta, e mű fő érdeme az, hogy «nem a mulandó ma számára iratott, hanem csak a jövőben fogja éreztetni hatását. Ott lesz minden magyar tudós és kultúrpolitikus asztalán és termékenyítőleg fogja befolyásolni mindannyiunk munkáját».

KOZOCSA SÁNDOR.

Lechner Jenő: *A Magyar Nemzeti Múzeum épülete.* (1836—1926.) Bp., 1927. A Magyar Nemzeti Múzeum Barátainak Egyesülete. 4°, 68 l., 28 m.

KOLLÁNYI Ferenc hatalmas könyvtártörténeti monográfiája (1905) után — mely műnek kultúránk szempontjából egyetlen hibája, hogy mindezideig befejezetlen s csak SZÉCHÉNYI Ferenc haláláig tárgyalja a nagy alapító alkotását — LECHNER könyve nemcsak a kiegészítő szerepét tölti be, de tárgyánál fogva az újraalkotót is. Míg KOLLÁNYI a Múzeumnak a szó legszorosabb értelmében a történetét vizsgálja, addig LECHNER a művészi szempontokra fekteti a fősúlyt. Könyvében mintegy megjeleníti azt a kort, melyben e monumentális intézmény eszméje felvetődött, majd megérett s szinte az olvasó előtt emeli fel a Múzeum épületét. Dolgozata egyrészt történeti szempontokat tartva szem előtt, másrészt a stílus követelményeit ismertetve készült. Gróf SZÉCHÉNYI Ferenc adományozásával (1802) kezdi tanulmányát s megvilágítja a nemzet akkori nagy áldozatkészségét, mely JÓZSEF nádor szeretetteljes gondoskodásával párosult, s ezáltal lett a Múzeum «roppant emlékköve az ő nyomdokainak». Rámutat SZÉCHÉNYI koncepciójának nagyvonalúságára, amelyben már 1795-ben hozzákezdett múzeumalapítási tervének megvalósításához, hungarikák és más régiségek tervszerű gyűjtésével. Majd rátér a klasszikus stílusú épület felállításának történetére, 1837 júniustól az 1846 nov. 16-iki befejezésig. POLLACK Mihály (1773—1855) érdemeiről és művészetének európai értelemben vett értékéről nagy elismeréssel ír s ezért különösen kiemeli azt az okot, amiért korában művét nem tartották szépnek s «nem is igen célnak megfelelőnek». (Honderű. 1847.) Párhuzamba állítja POLLACK mester többi önálló művével, így a Deák-téri evangélikus templommal és a Ludovika palotájával vagy a régi pesti vigadóval, mely 49-ben az ostromállapot áldozata lett, s a pálmát a Múzeum épületének nyújtja, mint POLLACK legművészebb alkotásának. Valóban «az ő művei nem antik építmények kópiáiból összerakott mozaikszerű alkotások, hanem az antik szellemétől áthatott művészlélek egyéni megnyilatkozásai». Végül az épületet a belépéstől kezdve a legalaposabb áttekintéssel írja le. A Nemzeti Múzeum megépítésének idő-